Avrupa'daki Gelişmeler ve Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Büyük deniz seyahatleri ve sömürgecilik (XV-XVI. yy):** Portekiz ve İspanya öncülüğünde yeni ticaret yolları arandı; Amerika'ya ulaşıldı. **Sömürgecilik**, bir devletin sınırları dışındaki toprakları ele geçirip oradaki halkın kaynaklarını kendi çıkarı için kullanmasıdır. Yerli halklar (Aztek, Maya, İnka, Aborjinler) büyük zarar gördü. İpek ve Baharat yolları önem kaybetti; Osmanlı'nın gelirleri azaldı.
- **Rönesans (XIV-XVI. yy):** İtalya'da başlayan; sanat, bilim ve düşüncede yeniden doğuştur. Matbaanın yaygınlaşması, antik ve İslam dünyası eserlerinin incelenmesi, İstanbul'un fethiyle gelen bilginler ve zenginleşen **burjuva** desteği etkili oldu. Akıl, gözlem ve deney önem kazandı.
- **Reform (XVI. yy):** Martin Luther öncülüğünde Almanya'da Katolik Kilisesi'nin yanlış uygulamalarına (endülijans, aforoz) karşı başladı. Yeni mezhepler ve mezhep savaşları ortaya çıktı, kilisenin gücü azaldı, kralların otoritesi arttı. Avrupa'nın siyasi birliği zayıfladığı için Osmanlı'nın Avrupa'daki ilerleyişi kolaylaştı.
- **Aydınlanma Çağı (XVII-XVIII. yy):** Akla ve bilime dayalı düşünce yaygınlaştı; bilimsel bilgi teknolojiye dönüştü, Fransız İhtilali'ne zemin hazırlandı. **Sanayi İnkılabı** XVIII. yüzyılın ikinci yarısında İngiltere'de buhar gücüyle başladı; atölyenin yerini fabrika aldı, işçi sınıfı doğdu, ham madde ve pazar ihtiyacı sömürgeciliği hızlandırdı. Ucuz Avrupa malları Osmanlı'daki el tezgâhlarını zor duruma düşürdü.
- **Fransız İhtilali (1789):** Halkın krallık yönetimine karşı ayaklanmasıdır. Özgürlük, eşitlik, adalet ve **milliyetçilik** fikirleri yayıldı; İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi yayımlandı. Milliyetçilik, çok uluslu Osmanlı'da (özellikle Balkanlarda) isyanlara yol açtı; Osmanlı devleti bir arada tutmak için Tanzimat (1839), Islahat (1856) Fermanlarını ve Kanun-ı Esasi'yi (1876) ilan etti.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki gelişmeleri başladıkları ülkelerle eşleştiriniz.
1) Rönesans 2) Reform 3) Sanayi İnkılabı 4) İhtilal (1789)
a) İngiltere b) Fransa c) İtalya ç) Almanya

2 Boşlukları doldurunuz.
a) Bir devletin sınırları dışındaki toprakları ele geçirip oradaki halkın kaynaklarını kendi çıkarı için kullanmasına ..... denir.
b) Reform hareketlerine Almanya'da öncülük eden din adamı ..... 'dir.

3 Doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.
(…) Büyük deniz seyahatlerine Portekiz ve İspanya öncülük etmiştir.
(…) Rönesans ile birlikte akıl, gözlem ve deney önem kazanmıştır.
(…) Sanayi İnkılabı'nda el emeğine dayalı atölyelerin sayısı artmış, fabrikalar kapanmıştır.
(…) Fransız İhtilali ile milliyetçilik fikri yayılmıştır.

4 Aşağıdakilerden hangisi Avrupalıların büyük deniz seyahatlerine çıkma **nedenlerinden** biri **değildir**?

A) Doğu'nun baharat, ipek gibi değerli ürünlerine ulaşmak istemeleri
B) Osmanlı'nın ticaret yollarını Avrupalılara ücretsiz açması
C) Okyanuslara dayanıklı büyük gemilerin yapılması
D) Pusula ve haritacılığın gelişmesi

5 Aşağıdaki zaman şeridinde soru işaretiyle gösterilen olayı yazınız.

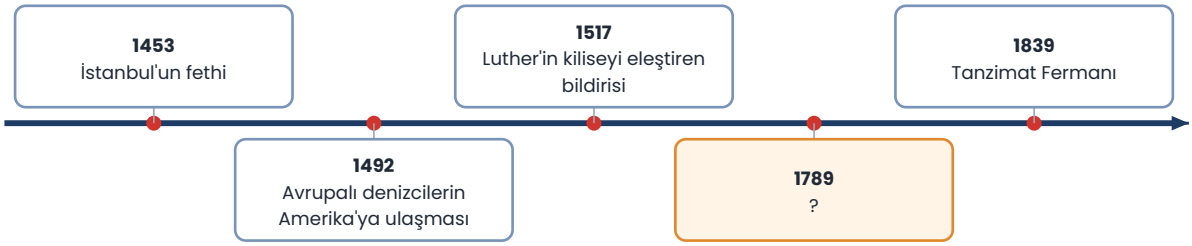

6 Amerika kıtasından Avrupa'ya getirilen **üç** yeni tarım ürünü yazınız.

7 Sanayi İnkılabı'nda üretimi büyük ölçüde değiştiren **buhar makinesini** geliştiren kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Leonardo da Vinci B) Martin Luther C) Galileo D) James Watt

8 Fransız İhtilali ile yayılan **dört** fikri yazınız.

9 Reform hareketlerinin ortaya çıkmasında etkili olan, Katolik Kilisesi'nin para karşılığında "günahların bağışlandığına" dair belge vermesi uygulamasına ne ad verilir?

A) Endülijans B) Enterdi C) Aforoz D) Burjuva

10 Büyük deniz seyahatleri sonrasında önem **kazanan** ve önem **kaybeden** ticaret bölgelerini yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki akışta büyük deniz seyahatlerinin Osmanlı ekonomisine etkisi gösterilmiştir. Boş kutuya uygun ifadeyi yazınız.

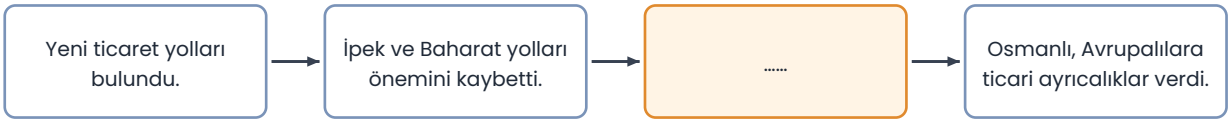

12 Rönesans'ın ortaya çıkmasında etkili olan etkenleri gösteren kavram haritasını tamamlayınız.

13 Reform hareketlerinin Osmanlı Devleti'ni **doğrudan** etkilememesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Osmanlı'nın Avrupa ile hiç ilişkisinin olmaması
B) Osmanlı'da matbaanın hiç kullanılmaması
C) Osmanlı'nın farklı din ve mezheplerden insanların barış içinde yaşamasına önem vermesi
D) Osmanlı'nın Katolik Kilisesi'ne bağlı olması

14 Reform sonrasında Avrupa'da çıkan mezhep savaşları Osmanlı Devleti'ne nasıl bir **avantaj** sağlamıştır?

15 Sanayi İnkılabı'nın toplumsal sonuçlarını gösteren ifadelerden hangisi **yanlıştır**?

A) Şehirlerin nüfusu azaldı.
B) Fabrikalarda çalışan işçi sınıfı ortaya çıktı.
C) Kırsal alanlardan şehirlere göç arttı.
D) Ağır çalışma koşulları nedeniyle sosyal sorunlar yaşandı.

16 Sanayi İnkılabı ile sömürgecilik arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

17 Fransız İhtilali'nin çıkmasında etkili olan nedenlerden **ikisini** yazınız.

18 Aşağıdakilerden hangisi Aydınlanma Çağı'nın **sonuçlarından** biridir?

A) Kilisenin bilim üzerindeki baskısının artması
B) Matbaanın yasaklanması
C) Akla ve bilime dayalı düşüncenin Fransız İhtilali'ne zemin hazırlaması
D) Avrupa'da okulların kapatılması

19 Büyük deniz seyahatleri ve sömürgeciliğin **yerli halklar** üzerindeki etkilerinden **ikisini** yazınız.

20 Fransız İhtilali'nin yaydığı **milliyetçilik** fikri Osmanlı Devleti'ni neden **olumsuz** etkilemiştir?

A) Osmanlı nüfusu tek bir milletten oluştuğu için
B) Osmanlı'nın Fransa ile sınırı olduğu için
C) Osmanlı'da hiç gayrimüslim yaşamadığı için
D) Osmanlı çok uluslu bir devlet olduğu için farklı milletler bağımsızlık için isyan ettiği için

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Avrupa'daki gelişme	Osmanlı Devleti'ne etkisi
Büyük deniz seyahatleri	.....
Sanayi İnkılabı	.....
Fransız İhtilali	.....

22 "Avrupa'da zenginleşen burjuva sınıfı sanatçılara ve bilim insanlarına maddi destek vermiştir." Bu bilgi hangi iki gelişme arasında **neden-sonuç** ilişkisi kurulmasını sağlar?

A) Fransız İhtilali → Büyük deniz seyahatleri
B) Büyük deniz seyahatleri → Rönesans
C) Sanayi İnkılabı → İstanbul'un fethi
D) Reform → Malazgirt Savaşı

23 "Dünya'nın yuvarlak olduğunun kanıtlanması, kilisenin bazı öğretileriyle çelişmiş ve halkın kiliseye güveni sarsılmıştır."
Bu bilgiye göre büyük deniz seyahatleri ile Reform hareketleri arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

24 Sanayi İnkılabı'ndan sonra Osmanlı pazarlarına giren ucuz Avrupa mallarının Osmanlı esnafına etkisini açıklayınız. Bu durum devletin **siyasi ve askerî** gücünü neden etkilemiştir?

25 Zaman şeridine göre aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

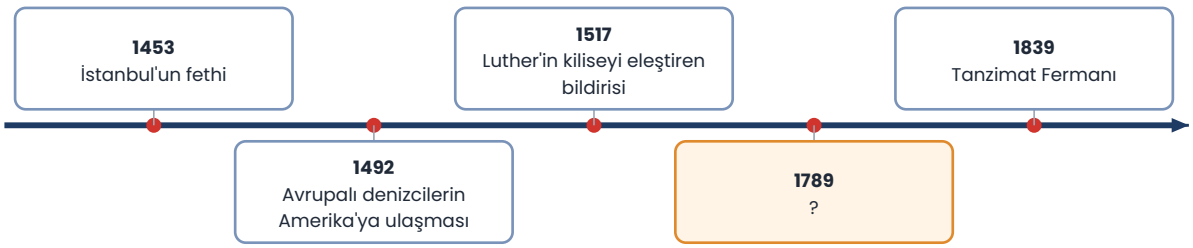

A) Luther'in bildirisi XVI. yüzyılda yayımlanmıştır.
B) Avrupalı denizcilerin Amerika'ya ulaşması İstanbul'un fethinden sonradır.
C) Tanzimat Fermanı Fransız İhtilali'nden önce ilan edilmiştir.
D) Fransız İhtilali XVIII. yüzyılda gerçekleşmiştir.

26 Rönesans'ın Osmanlı Devleti'ne etkisi hakkında aşağıdakilerden hangisi **doğrudur**?

A) Osmanlı, Avrupa'daki bilimsel ve teknik gelişmeleri takip etmiş; özellikle askerî ve teknik alanlarda yeniliğe yönelmiştir.
B) Osmanlı Rönesans'tan hiç haberdar olmamıştır.
C) Osmanlı'da Rönesans sonrasında tüm medreseler kapatılmıştır.
D) Osmanlı, Rönesans'ı başlatan devlettir.

27 Fransız İhtilali'nden sonra Osmanlı Devleti'nin yaptığı düzenlemeleri eşleştiriniz.
1) Tanzimat Fermanı (1839) 2) Islahat Fermanı (1856) 3) Kanun-ı Esasi (1876)
a) Meşrutiyete geçildi, Meclis-i Mebusan açıldı.
b) Herkesin can ve mal güvenliğinin korunacağı açıklandı.
c) Gayrimüslimlere devlet memuru olabilme ve kendi okullarını açabilme gibi yeni haklar verildi.

28 Sömürgecilik faaliyetlerini sömürge hâline getirilen bir bölgede yaşayan bir yerlinin gözünden **üç cümleyle** anlatınız.

29 "İstanbul'un fethi, Avrupa tarihinde yeni bir dönemin başlamasına katkı sağlamıştır."
Bu yargıyı Rönesans ve büyük deniz seyahatleriyle ilişkilendirerek açıklayınız.

30 Aşağıdaki kavramlardan hangisi diğerleriyle **aynı gruba** girmez?

A) Endülijans B) Aforoz C) Enterdi D) Buhar makinesi

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**